

AREL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ DERGİSİ

JOURNAL OF HEALTH SCIENCES AREL UNIVERSITY

Web sayfası (Home page): <https://dergipark.org.tr/tr/pub/arsagbil>

Araştırma Makalesi

Kadın Cinayetleri ile Sosyal Medya Etkileşimi: Türkiye'de X Platformu Trend Listeleri Üzerine Bir Çalışma

Kübra Durmuş^{1*}, Murat Bahadır Eyigün², Sadık Toprak³

^{1,2,3}İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Fatih, İstanbul

¹E-mail: kubrakorbicak@gmail.com Orcid: 0009-0007- 6432-4708

²E-mail: bahadireyigun@hotmail.com Orcid: 0009-0006- 8038-8886

³E-mail: sadiktoprak@gmail.com Orcid: 0000-0002- 8065-1334

Özet

Bu çalışma, sosyal medyada gündem olan kadın cinayetlerinin, mağdur ve failerin sosyokültürel ve demografik özelliklerine odaklanarak ülkemizdeki tüm kadın cinayetlerinin karakteristik özellikleri ile sosyal medyada gündem olan kadın cinayetlerinin karakteristik özelliklerini karşılaştırmak ve kadına yönelik şiddeti önlemek için toplumsal farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Çalışma X Platformunda gündem olan tüm başlıkların arşivlendiği <https://archive.twitter-trending.com> isimli internet adresinden 2019 ile 2022 yılları arasında Trend Topics olan ilk 10 konu incelenerek kadın cinayeti içerikli başlıklar tespit edilip haber sitelerinde olaylara dair aramalar yapılmıştır. Toplanan veriler Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformunun verileri ile kıyaslanmıştır. Veri Analizi SPSS for Windows 21 isimli yazılımda yapılmıştır. Kadın cinayetleri hakkında 2019 ile 2022 yılları arasında toplam 35 adet başlığın ilk 10 konu arasına girerek "Trend Topic" olduğu belirlenmiş ve çalışmamıza dahil edilmiştir. Tespit edilen 35 farklı kadın ölümü olayında 34 fail veya şüpheli tespit edilmiştir. Sonuçlar, Türkiye'de gerçekleşen tüm kadın cinayetlerinin karakteristik özellikleri ile X platformunda gündem olan cinayetlerin karakteristik özellikleri arasında önemli farklar olduğunu ortaya koymaktadır. Ülkemizde gerçekleşen tüm kadın cinayetlerinin karakteristik özellikleri ile sosyal medyada gündem olan cinayetlerin karakteristik özellikleri arasındaki farklar dikkate alındığında sosyal medya kadın cinayetleri konusunda toplumu bilinçlendirmede yardımcı olsa da sorunu tam olarak aydınlatma konusunda tek başına yeterli değildir. Toplumsal farkındalık yaratılan cinayetlerde adli tıbbi açıdan hangi özelliklerin bulunduğu, kadın cinayetleri ve adli tıbbi bulgular konusunda toplumsal farkındalığı artırma, kadın cinayetlerini önleme ve cezai yükümlülüklerin artırılması konusunda yol gösterici öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ateşli silah, Cinayet, İntihar, Kadına karşı şiddet, Şüpheli ölüm

The Relationship between Femicide and Social Media: A Study on Trend Lists of X Platform in Turkey

Abstract

This study aims to compare the characteristics of all female homicides in our country with the characteristics of female homicides that have become trending topics on social media, focusing on the socio-cultural and demographic characteristics of both victims and perpetrators, in order to increase social awareness to prevent violence against women. By examining the top 10 topics trending on the X Platform between 2019 and 2022, which archives all headlines, and identifying headlines related to female homicide, searches were conducted on news websites for incidents. The collected data were compared with the data from the "We Will Stop Femicides Platform". Data analysis was conducted using the software SPSS for Windows 21. Between 2019 and 2022, a total of 35 headlines were identified as "Trend Topics"; by entering the top 10 topics, and these were included in our study. In 35 different incidents of female deaths identified, 34 perpetrators or suspects were identified. The results indicate significant differences between the characteristics of all female homicides in Turkey and those trending on the X platform. While social media contributes to raising awareness about female homicides, it alone is not sufficient to fully illuminate the problem, considering the differences in the characteristics between all female homicides in our

Başvuru: 14 Mart 2024 **Kabul:** 20 Mart 2024

*Sorumlu yazar: kubrakorbicak@gmail.com

Dergi maili: sbfdergisi@arel.edu.tr

Dergi kısaltmalar: Arel Ü. S. Bil. Derg.

J. H. Sci. Arel U.

country and those trending on social media. Recommendations are provided for increasing social awareness regarding forensic characteristics in cases of homicides, as well as for preventing female homicides and enhancing criminal liabilities.

Keywords: Firearm, Murder, Suicide, Violence against women, Suspicious death

1. GİRİŞ

Kadın cinayeti, “Bir kadının kadın olduğu için öldürülmesi durumu”nu ifade eder (WHO, 2024). Tarihi kayıtlar İngilizce femicide, İspanyolca feminicide olarak ifade edilen kelimenin ilk kez 1801 gibi görece erken bir tarihte, Corry tarafından, “bir kadının öldürülmesi” anlamında kullanılmış olduğunu, 1848’de ise İngiliz hukukunda tanınmış olduğunu aktarmaktadır (Russell, 2008). Kadın cinayetleri genellikle cinsiyet ayrımcılığı, toplumsal normların ihlali veya kadınların güçsüz görülmesi gibi faktörlerle ilişkilendirilir. Kadın cinayetleri hem bireyleri hem de toplumları olumsuz etkiler ve cinsiyet temelli şiddetin ciddi bir sorun olduğunu gösterir.

Türkiye’de kadın cinayetlerinin sebepleri oldukça karmaşık ve çok yönlüdür. Kadına yönelik şiddetin temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği yatar. Toplumdaki kadın ve erkeğin rolleri, beklentileri ve değerleri arasındaki farklılık, kadın ve erkeklerin statüsünün toplum tarafından eşit olarak algılanmamasına ve kadınların şiddete daha açık hale gelmesine neden olmaktadır (Walker, 2017). Toplumsal ve kültürel normlar, kadının “namusunu korumak” algısı ile aile bireyleri veya topluluk tarafından şiddete maruz bırakılmasını teşvik etmektedir (Uğurlu ve Akbaş, 2013). Ekonomik bağımsızlık eksikliği, kadınların şiddet içeren ilişkilerde kalma zorunluluğunu arttırmaktadır. Maddi destek alamamak, kadınları şiddet mağduru olma riskine karşı daha savunmasız hale getirmektedir (Rabia, 2020). 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un kamuoyuna ve kanun uygulayıcılarına yeterince tanıtılması ve halkın bilgilendirilmesi için medya içeriklerinin kullanılması ile suçluların cezalandırılmasında daha etkin rol oynaması beklenir (Şenol, 2019).

X platformunu kurucuları 2006 yılında ‘Twitter’ adıyla kullanıcılarının anlık düşünce ve durumlarını paylaşabilecekleri ücretsiz bir hizmet olarak kullanımlarına sundu (Glaser, 2024). X, dünya genelinde milyonlarca kullanıcıya sahip geniş bir kitleye ulaşma potansiyeli sunar. Hashtaglerin ilk büyük çaplı kullanımı ve bu sembollerin ne kadar önemli bir araç haline geldiğinin gösterilmesi 2007 yılında gerçekleşmiştir. Bu olay, X kullanıcısı Chris Messina tarafından başlatılmıştır. Chris Messina, 23 Ağustos 2007 tarihinde X’de şu tweeti atmıştır: "how do you feel about using # (pound) for groups. As in #barcamp (msg)?" Bu tweet, kullanıcıların belirli bir konu veya grup hakkında konuşurken "# (pound)" sembolünü kullanmalarını önermiştir (Medya Akademi, 2024). Özellikle etkinlikler, topluluklar veya konular hakkında konuşurken bu sembolün kullanılması, bu konuları daha kolay bulunabilir hale getirmektedir. Bu öneri, zamanla hashtaglerin popüler hale gelmesine yol açmıştır ve X kullanıcıları tarafından benimsenmiştir. Hashtagler, belirli bir konu hakkında konuşan veya yazan kullanıcıların içeriklerini kategorize etmelerine ve diğer kullanıcıların aynı konuyu kolayca bulmalarına olanak tanımaktadır. Ayrıca platformda hashtagler popülerliklerini kullanıcılara göstermek amacıyla "Trending Topics" bölümünde sıralanmaktadır. Bu olay, hashtaglerin sosyal medya iletişimindeki önemini ve etkisini gösteren bir dönüm noktası olmuştur. Bugün, hashtagler sadece X’de değil, Instagram, Facebook, TikTok ve diğer birçok sosyal medya platformunda yaygın olarak kullanılmaktadır. İnsanlar, haberleri takip etmek, kampanyaları desteklemek, etkinliklerin tanıtımını yapmak ve toplumsal farkındalık oluşturmak gibi bir dizi amaçla hashtaglerden yararlanmaktadır.

Anlık olarak en çok konuşulan hashtaglerin listelendiği alana Trend Topic listesi denir ve her ülkenin kendine ait Trend Topic listesi vardır. Trend listesi bir algoritmayla belirlenir ve varsayılan olarak, takip edilen kişilere, ilgi alanlarına ve bulunulan konuma göre kişiselleştirilir. Bu algoritma, bir süredir veya günlük olarak popüler olanlar yerine, o anda popüler olan konu başlıklarını belirleyerek X’de ilgiyi en çok çekebilecek, insanların paylaşımlarında en çok geçen en yeni tartışma konu başlıklarını keşfetmeyi sağlar. Konu başlıklarını başına # işareti konularak hashtag haline getirilmese de bu konu başlıkları trend listesine girebilmektedir (XYM, 2024).

Çalışmamızda X isimli platformda Trend Topic olan kadın cinayetlerinin adli tıbbi açıdan; fail, mağdur ve cinayetin özellikleri konularında birçok farklı parametre incelenerek ülkemizde Trend Topic olan cinayetler ile Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP, 2024)'nin verileri ışığında tüm cinayetler arasında farklılık oluşturan durumları ortaya çıkarmayı hedefledik. Bu veriler incelenerek toplumsal farkındalık yaratılan cinayetlerde adli tıbbi açıdan hangi verilerin eksik olduğunun gösterilmesi ve kadın cinayetleri konusunda toplumsal farkındalığın artırılması, kadın cinayetlerini önleme ve suçluların cezai yükümlülüklerin artırılması hususlarında yol gösterici olması hedeflenmiştir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma X isimli sosyal medya platformunda 2019 ile 2022 yılları arasında “Trend Topic” olarak, ülkemizde ilk 10 konu arasına giren kadın cinayetleri toplanmıştır. İlk 10’a giren tüm başlıklar incelenerek kadın cinayeti ile ilgili olanlar seçilmiştir. 2019 ile 2022 yılları için, <https://archive.twitter-trending.com> adresinde yapılan taramada, toplam 35 kadın cinayeti olguları ile ilgili başlığın ilk 10 konu arasına girerek “Trend Topic” olduğu belirlenmiş ve çalışmamıza dahil edilmiştir.

Çalışmamıza dahil edilen bir vaka (Özgecan Aslan) toplam 3 kez, diğer iki vaka (Pınar Gültekin), (Aleyna Çakır) ise 2’şer kez, 2019-2022 yılları arasında Trend Topic olmuştur. Olay tarihi açısından 35 vakadan 3’ünün cinayet tarihleri, taranan dönem öncesindedir (Şule Çet 2018, Özgecan Aslan 2015 ve Münevver Karabulut 2009). Kalan 32 vakada ise olay tarihi ve Trend Topic olma tarihi 2019-2022 arasındadır.

Veri analizi SPSS for Windows 21 (International Business Machines Corporation – IBM) isimli yazılımda yapılmıştır (İstanbul Üniversitesi lisansı ile).

3. BULGULAR

3.1. Gündem Olan Olayların Genel Karakteristikleri

2019-2022 yılları arasında X’de Trend Topic listesine giren kadın ölümleriyle ilgili toplam 39 konu etiketi tespit edildi. Bu konu etiketlerinden “Özgecan Aslan” 3 kez “Aleyna Çakır” 2 kez “Pınar Gültekin” ise 2 kez farklı tarihlerde Trend Topic listesine girdiğinden 2019-2022 yılları arasında Trend Topic listesine giren kadın ölümü sayısı 35 olarak tespit edildi. Tespit edilen 35 ölümün %82,9 (n=29) kasten öldürme, %14,3 (n=5) şüpheli intihar %2,9 (n=1) ölü bulunma olarak basına yansımıştır. Kadın ölümlerinin %40’ının (n=14) 2020 yılında yaşandığı, tüm ölümlerin tarih aralığının ise 2009 ile 2022 yılları arasında olduğu tespit edildi (Tablo 1).

Tablo 1. Gündem olan olayların genel karakteristikleri

		n (%)
Olayın niteliği	Kasten öldürme	29 (82,9)
	Şüpheli intihar	5 (14,3)
	Ölü bulunma	1 (2,9)
Olay tarihi	2009	1 (2,9)
	2015	1 (2,9)
	2018	1 (2,9)
	2019	6 (17,1)
	2020	14 (40)
	2021	6 (17,1)
	2022	6 (17,1)
Olay tarihi ile TT olma süresi arasında geçen zaman	163±711	(1-4000 gün)

3.2. Faillerin Özellikleri

35 farklı kadın ölümü olayında 34 fail veya şüpheli tespit edildi. Fail veya şüphelilerin yaş ortalaması $32,25 \pm 11,80$ yılı ve 19'u (%55,9) 19-35 yaşları arasındaydı. Hiçbir fail veya şüpheli 19 yaşın altında değildi. Fail veya şüphelilerin sadece birinde madde kullanımını tespit edildi.

Fail veya şüphelilerin 5'i (%14,7) işletme yöneticisi olup en sık rastlanan meslek grubuydu. Fail veya şüphelilerin 7'sinin (%20,6) daha önce başka suçlardan sabıkası vardı. Medeni durumları incelendiğinde fail veya şüphelilerin 18'inin (%52,9) bekâr olduğu tespit edildi (Tablo 2).

Tablo 2. Fail veya şüphelilerin karakteristikleri

		n (%)
Eğitim	İlkokul mezunu	1 (2,9)
	Lise mezunu	3 (8,6)
	Yüksekokul mezunu	1 (2,9)
İş	İşçi	1 (2,9)
	İşletme yöneticisi	5 (14,7)
	Esnaf	2 (5,9)
	Öğrenci	3 (8,8)
	Şoför	1 (2,9)
	Güvenlik görevlisi	1 (2,9)
Sabıka Kaydı	Var	7 (20,6)
	Yok	1 (2,9)
Medeni durum	Bekâr	18 (52,9)
	Evli	7 (20,6)
	Dul	2 (5,9)

3.3. Kurbanların Özellikleri

Mağdurların yaş ortalaması $25,62 \pm 9,54$ yılı ve %60'ı (n=21) 19-35 yaşları arasındaydı. Hiçbir kurban 15 yaşın altında değildi. Mağdurların %40'ı (n=14) öğrenci olup en sık rastlanan meslek grubuydu. Medeni durumları incelendiğinde kurbanların %77,1'inin (n=27) bekâr olduğu tespit edildi (Tablo 3).

Tablo 3. Kurbanın karakteristikleri

		n (%)
Eğitim	Ortaokul mezunu	6 (17,1)
	Lise mezunu	10 (28,6)
	Yüksekokul mezunu	5 (14,3)
İş	İşsiz	
	İşçi emeklisi	6 (17,1)
	Öğrenci	14 (40)
	Hemşire	1 (2,9)
	Ev hanımı	3 (8,6)
	İşletme yöneticisi	1 (2,9)
	Memur	2 (5,7)
	Avukat	1 (2,9)
Ekonomik durum	Sabit geliri yok	17 (48,6)
	Sabit geliri var	10 (29,6)
Medeni durum	Bekâr	27 (77,1)
	Evli	3 (8,6)
	Dul	4 (11,8)

3.4. Kurban Fail İlişkisi

Gündem olan çoğu olayda kurban ile failin ilişkisi olmadığı veya olup olmadığının bilinmediği (n:11, %31,4) tespit edilmiştir. 9 olayda fail ve kurbanın sevgili ilişkisi olduğu, 5 olayda eski eşi olduğu tespit edilmiştir. Tablo 4’de ayrıntılı olarak fail kurban ilişkisi belirtilmiştir.

3.5. Cinayet Yeri Özellikleri

Gündemde yer alan 35 olayın çoğunluğu (n: 22, %62,9) il merkezlerinde, ancak daha az bir kısmı (n: 11, %34) ilçe merkezlerinde meydana gelmiştir. Köylerde veya beldelerde gerçekleşmiş cinayetler X’de gündeme gelmemiştir. Olay yerinin çoğunlukla ev (n:21, %34,3) olduğu, 2. en sık sokakta gerçekleştiği belirlenmiştir (n:10, %28,6). Tablo 4’de olay yerleri ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

3.6. Cinayet Şekli

Gündemde yer alan cinayetlerin çoğunluğunun (n: 11, %34) kesici aletlerle gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu durumu, tabanca (n: 9, %25,7) ve av tüfeği (n: 2, %5,7) kullanımı izlemektedir. Beş olayda herhangi bir aletin kullanılmadığı gözlenmiştir. Bir olayda ip, bir olayda ise künt bir cismin kullanıldığı belirlenmiştir. 21 olayda 2. bir cisim kullanılmadığı görülmüştür. Ayrıntılı olarak Tablo 4’de gösterilmiştir. Haber kaynaklarında cinayet ile ilgili adli tıbbi bilgilerin paylaşılması sebebiyle cinayete ilişkin elde edilen delillerle ilgili kısıtlı veri dışında bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Tablo 4. Saldırgan kurban dinamikleri

		n (%)
Cinayet öncesinde tehdit eylemi	Yok	20 (57,1)
	Olay öncesinde	3 (8,6)
	Olay öncesinde ve tarihinde	3 (8,6)
Cinayet öncesinde istismar eylemi	Yok	21 (60)
	Fiziksel	3 (8,6)
	Cinsel	1 (2,9)
Kurban Saldırgan İlişkisi	Yok	11 (31,4)
	Eş	2 (5,7)
	Eski eş	5 (14,3)
	Sevgili	9 (25,7)
	Sevgili ve uzak akraba	1 (2,9)
	Eski sevgili	3 (8,6)
	Yakın akraba	1 (2,9)
	Kurban saldırgan birlikte yaşıyor	4 (11,4)
Yerleşim Yeri	İlçe merkezi	11 (31,4)
	İl merkezi	22 (62,9)
Olay Yeri	Ev	12 (34,3)
	Baraka	1 (2,9)
	İşyeri	3 (8,6)
	Sokak	10 (28,6)
	Araba	3 (8,6)
	Orman	2 (5,7)

Tablo 4. (Devamı)

		n (%)
Kullanılan Birincil Alet	Yok	5 (14,3)
	Bilinmiyor	1 (2,9)
	Av tüfeği	2 (5,7)
	Bıçak	11 (31,4)
	Künt cisim	1 (2,9)
	Tabanca	9 (25,7)
	İp	1 (2,9)
Kullanılan İkincil Alet	Yok	21 (60)
	Künt cisim	1 (2,9)
	Tabanca	1 (2,9)
	İp	2 (5,7)
Delil	Tırnak altı DNA	1 (2,9)
	Ateş artığı	1 (2,9)
	Kan lekeleri DNA	1 (2,9)
	Mermi çekirdeği	2 (5,7)
	DNA analizi	1 (2,9)
Motivasyon	Kıskançlık	6 (17,1)
	Tecavüz	3 (8,6)

4. TARTIŞMA

Kadın cinayeti olgularının sosyal medyada karşılık bulması çeşitli yollarla olmaktadır. Çalışmamızda gündem olan hastagler analiz edilmiş ve kadın cinayetlerinin Trend Topic listesinde sadece kurbanın ismiyle yer aldığı görülmüştür. Kadın cinayetleri sadece kadınları değil tüm toplumu etkileyen bir sorundur, bu yönüyle kadına şiddet sorununu ele alan gündemler oluşturulmalı. Örneğin Okech tarafından yapılan bir çalışmada, çeşitli X hashtag'ları yoluyla antifeminist harekete ve artan kadın şiddetine karşı duyulan öfkenin sosyal medya aracılığıyla harekete geçirilmesi incelenmiştir (Okech, 2021). Çalışmamızda toplumu derinden etkileyen kadın cinayetlerinin tekrar tekrar Trend Topic listesinde yer aldığı görülmüştür. Ayrıca yakın zamanda gerçekleşmiş bir kadın cinayeti gündem olduğunda hafızalara kazınmış eski tarihli olayların tekrar gündeme geldiği görülmüştür. Benzer şekilde Aka (2023) çalışmasında duygusal içerikli tweetlerde; duyguların eş zamanlı ve bir arada ortaya çıktığı ve birbiriyle yakından ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Özgecan Arslan cinayetinin her yıl vefatının yıl dönümünde Trend Topic listesine girdiği dikkatimizi çekmiştir. Bu bize sosyal medya hafızasının kalıcılığını göstermektedir. Kadın cinayetleri konusunda sosyal medya bilinci oluşturmanın önemini vurgulamak gerekir.

Kadın Cinayetleri Durduracağız Platformunun (KCD, 2024) 2019-2022 yılları arasında işlenen kadın cinayetleri istatistiklerine göre toplam 1388 kadın cinayetinden %21 (n=300) 2020 yılında işlenmiştir. 2020 yılında işlenen cinayetler ve Trend Topic olma sayıları değerlendirildiğinde bu yılda işlenen cinayetlerin Trend Topic olma oranı %40 ile diğer yıllarla karşılaştırıldığında önemli ölçüde yüksektir. 2020 yılında Covid19 pandemisi sebebiyle insanların evde, bilgisayar başında ve sosyal medyada daha çok vakit geçirmesi ve daha çok paylaşım yapması sebebiyle kadın cinayetleri konusunda da daha fazla paylaşım yapılmış ve daha fazla kadın cinayeti gündemde tutulmuş olması muhtemeldir. Bu konuda kesin bir veri olmasa da

yapılan çalışmalar Covid19 pandemisinin getirdiği kısıtlamalar ve kapanmaların aile içi şiddeti ve kadına yönelik şiddeti arttırmış olduğu yönündedir (Cantor ve ark., 2022). 2020 yılında kadın cinayetlerinin gündemde tutulmasının bir başka sebebi olması muhtemeldir.

Kadın Cinayetleri Durduracağız Platformunun 2019-2022 yılları arasında işlenen kadın cinayetleri istatistiklerinde toplam 1388 kadın cinayetinden 502'sinin 19-35 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Bizim çalışmamızda 19-35 yaş arası mağdurların oranının %60 ile önemli ölçüde daha yüksek olduğu görülmektedir. Statista kurumunun analizine göre X kullanıcılarının %55,6'sı 18-34 yaşları arasındadır (Statista, 2024). Kullanıcıların kendi yaş grubundaki cinayet kurbanlarını sosyal medyada daha çok gündemde tutmuş olma sebebinin kendi yaş grubundaki kurbanları kendileriyle özdeşleştirmeleri ve bu konu üzerine daha fazla ilgi duymaları olduğu belirtilmiştir. (Skogan, 1986).

Çalışmamızda 19 yaşın altında faili olan hiçbir kadın cinayetinin trend olmadığını tespit ettik. Türkiye'de yapılan bir çalışmada reşit olmayan failerin çoğunlukla maktulün kardeşleri olduğu ve aile tarafından 'namus cinayeti' işlemeye zorlandığı sonucuna ulaşılmıştır (Koç, 2022). Çalışmamızda 'namus cinayetlerine' ve yeniden yaş adı altında başarısızlığa yönelik herhangi bir örneğe rastlanmamıştır. Toplum tarafından 'namus cinayeti' olarak atfedilen kadın şiddeti olaylarının neden gündeme gelmediği bir yerde olması gereken bir olay. Basında, 'namus cinayeti' terimi ile kadın cinayeti vakalarının toplumsal kayıtsızlık ve normalleştirme genel olarak işaretlenmiş, kadına atfedilen namus insanlığın kadına yönelik demokrasinin neredeyse meşru olduğu vurgulanmıştır (İnci, 2013).

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP, 2024)'nin verilerine göre 2018-2022 yılları arasında işlenen cinayetlerin %61,74'ü evde %13,04'ü ise sokakta işlenmektedir. Çalışmamıza konu olan cinayetlerin işlendiği mekân incelendiğinde, sokakta işlenen cinayet oranının %28,6 ile önemli ölçüde yüksek olduğu görülmüştür. Evde işlenen cinayetler ise gerçekte çok daha yüksek oranda olmasına rağmen gündem olma oranlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Bizim çalışmamızda sokakta işlenen cinayet oranının önemli ölçüde fazla çıkmasının sebebi cinayetin güvenlik kameralarına ya da etrafta bulunan kişilerin telefon kameralarına yansiyarak bu görüntülerin paylaşılması sonucu insanlar üzerinde etkisinin ve bunun sonucu olarak da sosyal medyada gündeme gelme ihtimalinin artması olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamız, Türkiye'de gündem olan 35 kadın cinayeti olayını incelemiş ve bu olayların motivasyon kaynaklarını değerlendirmiştir. Bu analizde, daha önceki çalışmalarda da vurgulandığı gibi, kadın cinayetlerinin nedenlerinin çeşitli faktörlere dayandığı görülmüştür. Daha önce yapılan çalışmalarda kadın cinayetlerinin kıskançlık, kadının ayrılmak istemesi, ekonomik sorunlar, işsizlik, geçimsizlik, tecavüz ve reddedilme gibi nedenlerle sınıflandırıldığı belirtilmiştir (Toprak ve Ersoy, 2017; Akkuş ve Yıldırım, 2018; Erden ve Akdur, 2018; Karbeyaz ve ark., 2018; Türk ve ark., 2020; Cavlak ve ark., 2023). Çalışmamızda ise 6 olayda kıskançlık, 3 olayda tecavüz motivasyonu tespit edilmiştir. Ancak, geri kalan 26 vakada motivasyonel bir sebep belirlemek mümkün olmamıştır. Bu sonuçlar, kadın cinayetlerinin motivasyonel dinamiklerinin karmaşıklığını vurgulamakta olup, kadın cinayetlerinin önlenmesi ve bu tür vakaların azaltılması için daha fazla araştırma yapılması, toplumsal farkındalığın artırılması ve etkili müdahale stratejileri geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Olayların yaklaşık üçte birinde kurban ile failin ilişkisi olmadığı veya olup olmadığının bilinmediği tespit edilmiştir. Fail ve kurban arasındaki ilişkinin belirlenememesi, olayların nedenlerini ve motivasyonlarını daha karmaşık hale getirmektedir. Bu tür olaylar, toplumsal düzeyde daha fazla dikkat ve araştırma gerektirmektedir.

Çalışmamızın sonuçlarına göre, X'de gündem olan cinayetlerin çoğunluğunun kesici aletlerle gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu durumu, tabanca ve av tüfeği kullanımı izlemektedir. Türkiye'de bu konuda yapılan çalışmalarda en sık ateşli silah kullanıldığı, ateşli silahlar arasından da en sık tabanca kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunu kesici alet kullanılması izlemiştir (Toprak ve Ersoy, 2017; Cavlak ve ark., 2023). Kadın Cinayetleri Durduracağız Platformunun 2019-2022 yıllarını kapsayan çalışmalarında da en sık ateşli silah kullanıldığı bunu kesici alet kullanımının takip ettiği

tespit edilmiştir. Kesici aletlerle işlenen cinayetlerin daha fazla gündem olmasının sebebi toplum algısında bu tarz cinayetlerin daha vahşice cinayetler olarak kabul edilmesi olabilir. Ateşli silahların cinayetlerde kullanılma sıklığı bireysel silahlanma ve kayıt dışı silahlanma tehlikesini gözler önüne sermektedir. Yapılan çalışmalara göre Türkiye’de kayıt dışı silahlanmanın bireysel silahlanmadan daha fazla olduğu tahmin edilmektedir (Yasuntimur ve ark., 2022). Kayıt dışı silahlanmanın önüne geçilmesi için kamuoyu bilgilendirmeleri, ihbar hatları kurulması ve cezai yaptırımlar uygulanması gibi önlemler alınmalıdır.

Sosyal medyanın gücünü kullanmak isteyen bazı kişi, örgüt veya kuruluşlar X gibi sosyal medya platformlarında çeşitli hesapları satın alarak veya bu platformlarda yazılımlar kullanarak çok sayıda paylaşım yapma yoluyla belirledikleri bir konu üzerinde gündem oluşturmayı başaramamaktadırlar. Bu oluşturulan yapay gündemler başka gündemlerin görünürlüğünü azaltabildiği gibi toplumda gündem olmayan konuların toplumun gündemi gibi anlaşılmasına sebep olmaktadır (Noor ve ark., 2019).

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sosyal medya kadın cinayetlerinin görünür olmasını sağlamada önemli bir araçtır. Yaptığımız araştırma sonucu da bu bulguyu teyit etmektedir. Kadın cinayeti sayılarıyla, sosyal medyada gündem olmaları arasında zaman ilişkisi çalışmamızda gösterilmiştir. Yargılama süreci devam ederken gündemde tutulması toplumsal farkındalığı arttırması ve cezai yaptırımların takibi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Toplumsal bir konu Trend Topic olduğu zaman bu konuya ilgi ve farkındalık da artmaktadır. Hem metin hem de görsel içerikler kullanıldığı için toplumu doğru yönlendirme ve doğrulanabilir bilgilerin paylaşılması önem arz etmektedir. Sosyal medya üzerinden farkındalık yaratmak önemlidir; fakat gerçek değişim için politikalar ve toplumsal faaliyetlerle desteklenmesi gerekmektedir.

Çalışmamızda gündem olan cinayetlerin önemli bir kısmı sokakta gerçekleşmiş olaylardır. Bu cinayetlerin video veya fotoğraf görüntülerinin bulunması sebebiyle X kullanıcılarının ilgisini daha çok çekmiş olması muhtemeldir. Akıllı telefonların ve sokak kameralarının yaygınlaşması, bu görüntülerin sosyal medya aracılığıyla paylaşılması toplumda daha çok etki bırakmasının yanında suçluların tespiti açısından da önemlidir.

Çalışmamızda kadın cinayetlerinin sebepleriyle alakalı, yapılmış çalışmaları destekler nitelikte net bir kaniya varılamamıştır. Bunun sebebi olarak kadın cinayetlerinin karmaşık ve çok yönlü olması düşünülmüştür. Kadın cinayetlerinin sebeplerinin irdelenmesi, önlem alınması, halkın bilinçlendirilmesi, kanun koyucu ve uygulayıcılarının desteklerinin sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Çalışmamızda gündem olan cinayetlerin önemli bir kısmının ateşli silah ile gerçekleştiği görülmüştür. Bireysel silahlanma ve kayıt dışı silahlanmanın önüne geçilmesi için somut adımlar atılması gerektiğini göstermektedir.

Yazar katkıları

Yazarlar makaleye eşit olarak katkı sağlamıştır.

Destek

Bu çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Çıkar çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Etik kurul onayı

Bu çalışma topluma açık verileri içermesi nedeniyle etik kurul onamı alınmamıştır.

KAYNAKÇA

Aka, A. (2023). Reading the panoptic effects of femicide through Twitter: The case Turkey. *Sociology Mind*, 13(1), 1-23.

- Akkuş, S., ve Yıldırım, Ş. (2018). Erkeklerin kadına yönelik fiziksel şiddet uygulamasına etki eden faktörlerin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(4), 1368-1388.
- Cantor, E., Salas, R., Torres, R. (2022). Femicide and attempted femicide before and during the COVID-19 pandemic in Chile. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(13), 8012.
- Cavlak, M., Mutlu, N.D.A., Odabaşı, A.B., Erbaydar, N.P. (2023). Analyzing two decades of intimate partner femicide-suicides in Türkiye. *Journal of Forensic and Legal Medicine*, 94, 102485.
- Şenol, E.Ü.H.K. (2019). Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun üzerine bir inceleme. *Journal of Judgments by the Court of Jurisdictional Disputes/Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 13, pp. 423-459.
- Erden, G., Akdur, S. (2018). Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet ve kadın cinayetleri. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 2(3), 128-139.
- Glaser, M. (2007). Twitter Founders Thrive on Micro-Blogging Constraints. Erişim tarihi: 05.01.2024. <http://mediashift.org/2007/05/twitter-founders-thrive-on-micro-blogging-constraints137/>
- İnci, Ü.H. (2013). Basında yer alan namus cinayetlerinin sosyolojik analizi. *Journal of History Culture and Art Research*, 2(3), 282-296.
- KCDP. (2024). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP), 2024 Yıllık Veri Raporu. Erişim tarihi: 10.01.2024. <https://kadincinayetlerini-durduracagiz.net/veriler/3040/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2022-yillik-veri-raporu>
- Karbeyaz, K., Yetiş, Y., Güneş, A., ve Şimşek, Ü. (2018). Intimate partner femicide in Eskişehir, Turkey 25 years analysis. *Journal of Forensic and Legal Medicine*, 60, 56-60.
- Koç, G. (2022). A study of femicide in Turkey from 2010 to 2017. *SAGE Open*, 12(3), 21582440221119831.
- Medya Akademi (2024). Twitter’ın Kuruluşu ve Tarihi. Erişim Tarihi: 08.01.2024. <https://medyaakademi.com.tr/2020/03/23/twitterin-kurulusu-ve-tarihi/>
- Noor, A.R, Abdullah, M. (2019). BotCamp: Bot-driven interactions in social campaigns. *In Proceedings of the World Wide Web Conference*. (pp. 2529–2535).
- Okech, A. (2021). Feminist digital counterpublics: Challenging femicide in Kenya and South Africa. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 46(4), 1013-1033.
- WHO. (2024). Understanding and addressing violence against women: Intimate partner violence. World Health Organization (WHO), Erişim tarihi: 20.02.2024. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-RHR-12.36>
- Rabia, İ. (2020) Çalışan kadınlarda şiddet algısı ve bu algıda ekonomik şiddetin yeri. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(1), 189-206.
- Russell, D.E. (2008). Femicide: politicizing the killing of females. An Opening Panel Discussion for the Meeting was Co-sponsored by the Interagency Gender Working Group (IGWG) of the US Agency for International Development. Available at www.alianzaintercambios.org and www.igwg.org
- Skogan, W.G. (1986). Methodological issues in the study of victimization. In: Fattah, E.A. (Ed.). *From crime policy to victim policy: Reorienting the justice system*. Palgrave Macmillan UK, London, pp. 80-116.
- Statista (2024). Distribution of Twitter Users Worldwide as of April 2021 by Age Group. Date of access: 02.01.2024. <https://www.statista.com/statistics/283119/age-distribution-of-global-twitter-users/>
- Toprak, S., Ersoy, G. (2017). Femicide in Turkey between 2000 and 2010. *Plos one*, 12(8), e0182409.
- Türk, B., Hamzaoğlu, N., Yayak, A. (2020). Flört şiddeti üzerine bir inceleme. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 17(1), 73-81.
- Yasuntimur, A., Öğünç, G.İ. (2022). Bireysel silahlanma ve şiddet: Ateşli silah şiddetinin güncel durumu. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 11(1), 167-200.
- Uğurlu, N.S., Akbaş, G. (2013). Namus kültürlerinde “namus” ve “namus adına kadına şiddet”: sosyal psikolojik açıklamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(32), 76-91.
- Walker, L.E. (1989). Psychology and violence against women. *American Psychology*, 44(4), 695-702. doi: 10.1037//0003-066x.44.4.695.
- XYM. (2024). X Yardım Merkezi (XYM), X Gündemleri SSS. Erişim Tarihi: 20.02.2024. <https://help.twitter.com/tr/using-x/x-trending-faq>